

STANOWISKO NR 3/25/IX
NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 4 lipca 2025 r.

**w sprawie przyjęcia rekomendacji w zakresie przyznawania warunkowego
prawa wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty na podstawie
przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem
zbrojnym na terytorium tego państwa**

Wejście w życie ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 r. poz. 854 – dalej: ustawa o zmianie ustawy o pomocy) spowodowało rozbieżności w zakresie stosowania przepisów dotyczących przyznawania warunkowego prawa wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty dla obywateli Ukrainy, którzy uzyskali kwalifikacje lekarza lub lekarza dentysty poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.

Naczelna Rada Lekarska proponuje przyjęcie i stosowanie następujących rekomendacji w tym zakresie.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337) od dnia 24 lutego 2022 r., przez okres 32 miesięcy, niezależnie od trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, obywatelowi Ukrainy, który uzyskał kwalifikacje lekarza lub lekarza dentysty poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, można udzielić zgody na wykonywanie zawodu lekarza albo zgody na wykonywanie zawodu lekarza dentysty oraz przyznać warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza albo warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza dentysty, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 7 ust. 2a pkt 3-5 i 7 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Zgodnie zaś z art. 61 ust. 2 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do osób, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7 ust. 9-14 i 17-24 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty.

Jak wynika z zacytowanego powyżej przepisu, warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty mogło być przyznawane obywatelom Ukrainy

przez okres 32 miesięcy, liczonych od dnia 24 lutego 2022 r. Termin ten upłynął dnia 24 października 2024 r. Ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 854) zawiera jednak przepisy przejściowe, które mogły być źródłem niejednolitej praktyki.

Zgodnie z art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 854), postępowania w sprawach przyznania prawa wykonywania zawodu lekarza i prawa wykonywania zawodu lekarza dentystry oraz wydania dokumentu "Prawo wykonywania zawodu lekarza" albo "Prawo wykonywania zawodu lekarza dentystry" wszczęte i niezakończone do dnia 24 października 2024 r. są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.

W art. 27 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 854) wskazano, że *„Do wniosków złożonych na podstawie art. 61 i art. 64 ustawy zmienianej w art. 1 przed dniem 25 października 2024 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.”*.

W celu wyjaśnienia wskazanych powyżej przepisów przejściowych Naczelna Rada Lekarska przyjmuje, że „postępowanie” prowadzone przez Ministra Zdrowia w przedmiocie zgody na wykonywanie zawodu lekarza i „postępowanie” prowadzone przez okręgową radę lekarską w przedmiocie przyznania warunkowego prawa wykonywania zawodu są odrębnymi postępowaniami toczącymi się przed niezależnymi od siebie organami, z których każdy w zakresie swoich kompetencji podejmuje samodzielnie rozstrzygnięcie. Taki pogląd prezentuje obecnie również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (tak: wyrok WSA w Warszawie z 10 października 2024 r. sygn. VIII SA/Wa 370/24 oraz wyrok WSA w Warszawie z dnia 22 stycznia 2025 r. sygn. akt V SA/Wa 819/24).

W postępowaniu prowadzonym przez okręgową radę lekarską zgoda Ministra Zdrowia jest traktowana jako dodatkowy warunek, bez którego postępowanie w przedmiocie przyznania warunkowego prawa wykonywania zawodu nie mogłoby prowadzić do przyznania warunkowego PWZ. Również w doktrynie wskazuje się, że zgoda Ministra Zdrowia na wykonywanie zawodu jest jednym z elementów wymaganych do przyznania prawa wykonywania zawodu i w żadnej mierze nie może

go zastępować (tak: Zielińska Eleonora (red.), Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Komentarz, wyd. III, opubl. System Informacji Prawnej Lex, WKP 2022).

Biorąc pod uwagę atrybut odrębności postępowania w przedmiocie udzielenia zgody na wykonywanie zawodu lekarza albo lekarza dentysty prowadzonego przez Ministra Zdrowia i postępowania w przedmiocie przyznania warunkowego PWZ, Naczelna Rada Lekarska przyjmuje, że użyte w art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 854) wyrażenie „*postępowania w sprawach przyznania prawa wykonywania zawodu lekarza i prawa wykonywania zawodu lekarza dentysty oraz wydania dokumentu "Prawo wykonywania zawodu lekarza" albo "Prawo wykonywania zawodu lekarza dentysty"*” oznacza jedynie postępowania toczące się przed organami samorządu lekarskiego. W rezultacie tylko wszczęte i niezakończone przed dniem 24 października 2024 r. postępowanie przed okręgową radą lekarską zainicjowane wnioskiem o przyznanie warunkowego PWZ może toczyć się dalej na zasadach dotychczasowych. Przepis ten nie daje natomiast podstawy do przyznania warunkowego PWZ na podstawie wniosków, które zostały złożone do okręgowej rady lekarskiej po dniu 24 października 2024 r.

Podobnie - z uwagi na odrębność postępowań przed Ministrem Zdrowia i przed okręgową radą lekarską - należy interpretować przepis zawarty w art. 27 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, uznając, że wnioskiem wymienionym w tym przepisie jest wniosek o przyznanie warunkowego PWZ.

W rezultacie, w ocenie Naczelnej Rady Lekarskiej, dla przyznania warunkowego prawa wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentysty obywatelowi Ukrainy konieczne jest, aby wniosek o przyznanie warunkowego prawa wykonywania zawodu został złożony w okręgowej radzie lekarskiej najpóźniej w dniu 24 października 2024 r.

Ważnym oparciem dla takiego poglądu Naczelnej Rady Lekarskiej jest wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który został ogłoszony dnia 22 stycznia 2025 r. (sygn. akt V SA/Wa 819/24), w którego uzasadnieniu WSA wskazał, że decyzja Ministra Zdrowia w sprawie zgody na wykonywanie zawodu wydana w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego nie daje automatycznie podstawy do przyznania warunkowego prawa wykonywania zawodu lekarza po

odwołaniu tego stanu. Co niezwykle istotne, w wyroku tym WSA w Warszawie podkreślił, że ewentualne dopuszczenie możliwości ubiegania się o warunkowe prawo wykonywania zawodu na podstawie decyzji Ministra Zdrowia wydanej w czasie stanu zagrożenia epidemicznego mogłoby skutkować zgłaszaniem wniosków o warunkowe prawo wykonywania zawodu nawet kilka lat po uchyleniu stanu zagrożenia epidemicznego, co byłoby nie do pogodzenia z zasadami nabywania uprawnień do wykonywania zawodu w Polsce. Zdaniem Naczelnej Rady Lekarskiej w przypadku nadzwyczajnego i zarazem uproszczonego dostępu do zawodu lekarza dla obywateli Ukrainy należy zastosować analogiczną argumentację – ustawodawca przyznał uprawnienie do ubiegania się o warunkowe PWZ w tym trybie tylko przez okres 32 miesięcy, a w przepisie przejściowym zezwolił na dokończenie postępowań o przyznanie warunkowego PWZ, jeśli zostały wszczęte najpóźniej dnia 24 października 2024 r.

Przyjęcie poglądu odmiennego wskazującego, że kluczowe dla możliwości uzyskania warunkowego PWZ jest tylko złożenie przed dniem 24 października 2024 r. wniosku do Ministra Zdrowia o wydanie decyzji wyrażającej zgodę na wykonywanie zawodu lekarza oznaczałoby, że kandydat (obywatel Ukrainy) mógłby złożyć wniosek o przyznanie warunkowego PWZ nawet wiele lat po dacie 24 października 2024 r. Nie byłoby przy tym żadnej daty końcowej określającej termin złożenia takiego wniosku, co byłoby z kolei nie do pogodzenia z zasadami nabywania uprawnień do wykonywania zawodu w Polsce.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski